

שוק ההון | TheMarker

"צריך להפסיק את השיווק האגרסיבי של הלוואות, ולהטיל אחריות גם על המלווה"

למרות העלייה החדה בריבית, הציבור לוקח יותר הלוואות – ויש מי שמפנים אצבע מאשימה לעבר הבנקים ■ "הם נותנים הלוואות על ימין ועל שמאל, גם למי שלא מסוגל לשלם. לבנקים בישראל אין אחריות על הלוואות גרועות" ■ מה כדאי לעשות לפני שנוטלים הלוואה?

ג'ניה וולינסקי 06:24, 19 בפברואר 2024 עקוב

"בבנק מדברים בשפה בנקאית והאדם הפשוט לא מבין ונכנס לסחרור חובות" צילום: Lopolo/Shutterstock

"סיגרתי באחרונה פיקדון לחודש וקיבלתי ריבית שנתית של 3.2%. מתוכה עוד אצטרך לשלם למס הכנסה, אבל אם אני נכנס למינוס, אשלם לבנק 15% ריבית", אומר הפעיל החברתי אלכס טנצר, "לא יכול להיות שהריבית שלוקחים הבנקים גבוהה פי חמישה מהריבית שמקבלים מהם הלקוחות".

לדברי טנצר, הוא פנה בעניין לבנק ישראל כדי שיתערב "למען אזרחי ישראל שנמצאים במשבר כלכלי אחרי 7 באוקטובר. אסור שהבנקים ינצלו את מצבם", כתב בפנייתו.

העלייה החדה בריבית בנק ישראל בשנתיים האחרונות הקפיצה גם את הריבית שגובים הבנקים על הלוואות. עם זאת, הביקוש להלוואות בקרב הציבור דווקא עלה.

"משקי הבית טובעים בהלוואות, וזה לא התחיל במלחמה", אומר רבינוביץ', מנכ"ל דף חדש, ארגון המתמחה בשיווק כלכלי של משפחות ועסקים בחובות. "ב-15 השנים האחרונות שוק האשראי הצרכני גדל פי ארבעה ומספר פשיטות הרגל זינק פי שבעה. לכל מבוגר עשירי בישראל יש תיק הוצאה לפועל".

לדבריו, הסיבה לכך היא לא רק יוקר המחיה, אלא גם מדיניות האשראי המתירנית של הבנקים. "הבנקים נותנים הלוואות על ימין ועל שמאל, גם למי שלא מסוגל לשלם. כך למשל, אנחנו מלווים אישה שמשתכרת 5,000 שקל בחודש, ולאחר שיצאה מפשיטת רגל קיבלה מהבנק הלוואה של 200 אלף שקל.

מצוקת משקי הבית גוברת

סך ההלוואות "לכל מטרה" שנטל הציבור מהבנקים באמצעות שעבוד הדירה, במיליוני שקלים

מקור: בנק ישראל

משקי הבית טובעים בהלוואות, דוחים אותן לעתיד ולא פוחדים למשכן את הבית

"דחיתי את ההלוואות, ועכשיו במקום 2,000 שקל אני צריך לשלם 3,000"

"איך אפשר להציע הלוואה בריבית של 1% כשהריבית 6%?" — "תתפלאי"

"זהו אמנם מקרה קיצוני, אבל הבנקים תמיד משחקים על המספרים הגדולים. חלק מהלקוחות אמנם לא יחזירו את כל הלוואה, אבל הרוב ימצאו מאיפה להחזיר - ילחצו על ההורים כי הבנק מתקשר כל יום; ייקחו הלוואה ממקום אחר; או שהבנק יגבה מההורים שחתמו על ערבות".

עוד אומר רבינוביץ' כי "לפני 15 שנה היקף האשראי הצרכני היה 50 מיליארד שקל, וכיום הוא מגיע ל-230 מיליארד שקל, בין השאר כי אשראי נהיה מצרך זמין. פעם היית צריכה ללכת לבנק, לשבת מול פקיד, לחתום על טפסים. כיום לוקחים הלוואה בטלפון, בתוך דקות".

לגבי האחריות האישית של נוטלי הלוואות מהבנקים, הוא אומר כי "זה לא כוחות. מדובר בלקוחות שהאוריינות הפיננסית שלהם היא נמוכה, לעומת מערכת הבנקאות, שהיא המערכת הכי מתוחכמת בישראל. אם יש כביש שרבע מהנהגים מסתבכים בו בתאונה, אז יש בעיה בכביש - ולא בנהגים".

"הבנק לא משלם על הלוואות הגרועות"

רבינוביץ' מתאר כיצד הלוואה עשויה להביא להסתבכות כלכלית. "נכון לסוף 2022, 27% מחשבונות הבנק בישראל היו במינוס בכל ימות השנה, כשהמינוס הממוצע היה 20 אלף שקל. כלומר, יותר מרבע בעלי החשבונות שילמו לבנקים ריבית של כ-3,000 שקל בשנה רק על יתרת החובה.

"עכשיו, מה קורה כשמתקלקל האוטו, צריך להחליף מקרר או יש חודש חלש בעסק? פתאום הם מוצאים את עצמם במינוס של 30 אלף שקל. המינוס נהפך להלוואה קטנה, שנהפכת בהדרגה להלוואה גדולה יותר, עד שהחוב עובר לגבייה ולטיפול המחלקה המשפטית של הבנק, עם חובות של מאות אלפי שקלים - ואז הם מגיעים אלינו.

תומר רבינוביץ', מנכ"ל ארגון דף חדש. "מספר פשיטות הרגל זינק פי שבעה ב-15 שנים"
צילום: אייל יסקי

"הבנק תמיד יודע למכור אשראי באופן הכי חכם עבורו, גם אם זה לא בהכרח הדבר הנכון עבור הלקוח. מי שמשלם בסופו של דבר את המחיר על הלוואה גרועה זה לא הבנק, שגובה 99% מהחובות – אלא האזרח הקטן".

לדבריו, הפתרון הוא "להפסיק את השיווק האגרסיבי של הלוואות, ולהטיל אחריות על מוסד פיננסי שמציע הלוואה למי שלא יכול להחזיר אותה. כיום אין לבנקים אחריות על הלוואות גרועות.

"באוסטרליה, למשל, לפני פחות מעשור, בעקבות המלצות של ועדה ציבורית, נקבע כי בנק שנתן הלוואה לא אחראית יכול להיות חייב בפיצוי על עצם זה שנתן את הלוואה. כלומר, מי שלקח אותה לא רק פטור מהחזר הלוואה, אלא גם מקבל פיצוי מהבנק. ככה מחזירים את האחריות לבנק".

"40% מהאנשים לא ממצים את זכויותיהם"

שיעור משקי הבית שנמצאים במינוס גדל כנראה בעקבות המלחמה. כך למשל, בסקר שערך בנובמבר 2023 הארגון החברתי פעמונים, 18% מהמשיבים אמרו כי נכנסו למינוס בעקבות המלחמה.

"לא רק שקרוב למחצית מהנשאלים דיווחו על הרעה בהכנסות, גם הביטחון שלהם בכל הקשור לניהול הכסף צנח", אומרת שרון לוי, מנהלת ההסברה של פעמונים. "30% מהאנשים לא בטוחים ביכולתם לנהל את הכסף שלהם. למשל, הם לא יודעים

שאפשר להתמקח עם הבנק על התנאים, וגם לא יודעים למה הם זכאים. הנתון הזה הכפיל את עצמו מאז פרוץ המלחמה".

שרון לוין, עמותת פעמונים. "אנשים רבים לא יודעים אילו זכויות מניעות להם"
צילום: דודי מוסקוביץ

לדבריה, הצעד הראשון כשיש בעיה בתזרים, לפני לקיחת הלוואה, הוא חיפוש אחר פתרונות אחרים, וקודם כל, מיצוי זכויות. "לפי הסקר, 40% מהאנשים לא ממצים את זכויותיהם. למשל, לכל המילואימניקים יש זכויות מול המעסיקים ומול הביטוח הלאומי, וגם מקרן סיוע במשרד הביטחון. אבל יש הרבה ביורוקרטיה בדרך. צריך להרים טלפונים לאנשים ולהנגיש להם את מה שמגיע להם. המדינה עושה את זה, אבל מעט מאוד".

גם לוין מפנה אצבע מאשימה לעבר הבנקים: "הפקיד בבנק מדבר בשפה בנקאית, אבל האדם הפשוט לא מבין - למשל, מה זה אומר חריגה ממסגרת האשראי, ואיך זה משפיע על דירוג האשראי. אנחנו מבקשים שבכל אינטראקציה עם לקוח יסבירו לו בשפה פשוטה, כדי שיבין מהן זכויותיו. כיום, אנשים רבים לא יודעים אילו זכויות מגיעות להם, וכך הם נכנסים לסחרור חובות".

"לבחון את הריבית ואת יכולת ההחזר"

לוין אומרת כי הצעד הבא - אחרי מיצוי הזכויות, ולפני ההחלטה על לקיחת הלוואה - הוא בחינה מחדש של ההוצאות והתאמתן למצב הנוכחי. "כדאי לבדוק אם יש הוצאות שאפשר לבטל או להקפיא, ולבחון אם יש חסכונות נזילים שחסכנו לעת צרה".

לפני לקיחת הלוואה חייבים לעשות סקר שוק בין הגופים השונים שמציעים הלוואות, בעיקר חברות ביטוח, בנקים וחברות כרטיסי אשראי. לדברי לוי, "יש מקומות שנותנים הלוואות ללא ריבית, כמו ארגון עוגן או גמ"חים, ויש גם הלוואות ממקום העבודה, לפעמים בלי ריבית או בריבית נמוכה. לאחר מכן, אנחנו ממליצים לפנות לחברות הביטוח ולבחון קבלת הלוואות כנגד קרן השתלמות או פנסיה, שניתנות בדרך כלל בתנאים טובים יותר לעומת הבנקים. לפעמים גם המשפחה יכולה לעזור.

"במקרה של חריגה ממסגרת האשראי, לפעמים הבנק מחייב לקחת הלוואה כדי לסגור את המינוס, אחרת יעקלו את החשבון ויעבירו את הטיפול למחלקה המשפטית. אם לא משנים את ההתנהלות – כלומר, לא מצמצמים הוצאות או מגדילים את ההכנסה – ההחזר החודשי הנוסף עלול להכניס לסחרור הלוואות. אם החריגה ממסגרת האשראי היא זמנית, אפשר להתעקש ולבקש מהבנק הגדלת מסגרת לחודש-חודשיים".

גם לדברי רבינוביץ', חשוב לפתור את הבעיה שבגללה נוצר הצורך בהלוואה, למשל באמצעות ייעוץ תעסוקתי, ייעוץ עסקי או ליווי להתנהלות כלכלית נכונה. הוא מדגיש את החשיבות של יצירת תוכנית פירעון: "לא נוטלים הלוואה אם לא יודעים ב-100% כיצד לפרוע אותה".

שי אבו, יו"ר איגוד היועצים לכלכלת המשפחה, מסביר כי כששוקלים נטילת הלוואה חשוב לבחון לא רק את הריבית, אלא גם את יכולת ההחזר.

"דירוג אשראי - קלף מיקוח מול הבנק"

לדברי אבו, חשוב לשים לב להטבות שעשויות להיות ללווה מתוקף השתייכותו לגוף מסוים, למשל לעובדי מדינה. בהקשר זה, גם הוא מציע להגיע לסניף הבנק ולדרוש תנאים טובים יותר, ולא להסתפק בבקשת הלוואה דיגיטלית.

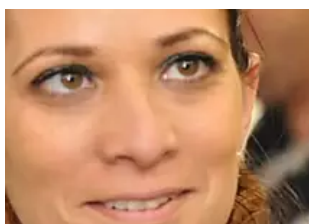
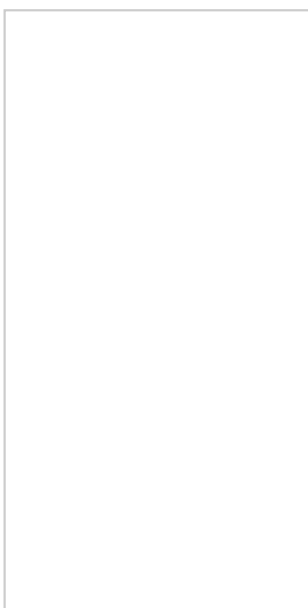
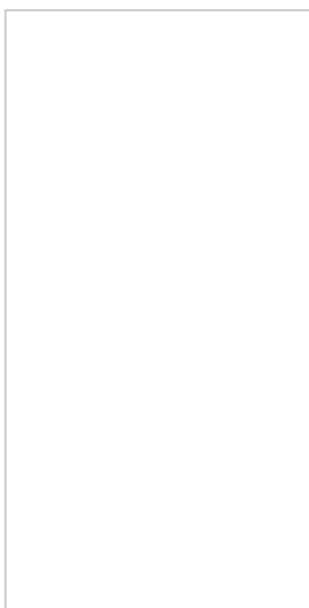
לוי מדגישה גם את ההשלכות העתידיות של ההתנהלות הפיננסית. "ככל שאני לוקחת יותר הלוואות והמינוס שלי יותר גדול ולאורך זמן, כך דירוג האשראי שלי יורד – וזהו נזק גם בטווח ארוך. צריך להיות עם יד על הדופק לגבי דירוג האשראי, כי הוא יכול

לשמש כקלף מיקוח מול הבנק. אם אני לא 'מסוכנת', זה בדרך כלל יוביל להלוואה בתנאים טובים יותר".

לחצו על הפעמון לעדכונים בנושא:

הלוואות בנקים אשראי בנק ישראל

כתבות נוספות שעשויות לעניין אותך

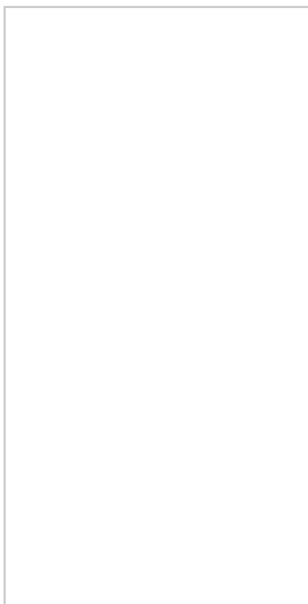
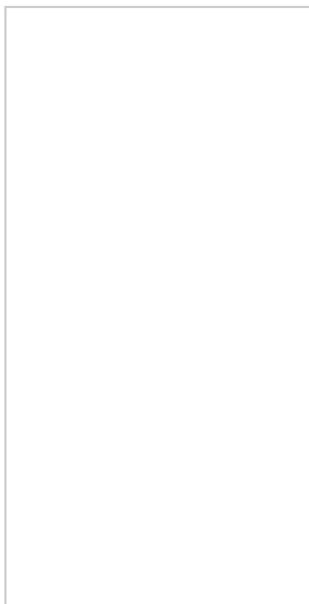

שוק ההון

דירקטורית במגדל התפטרה במחאה ובחברה השחירו חלקים...

שוק ההון

אדם נוימן משחק "פוקר של שקרנים", ורוצה לנצח לפני

שוק ההון

למי רע פה? אל על מוכרת כרטיס ללוס אנג'לס ב-2,300 דולר - והמניה...

שוק ההון

"S&P 500 הוא עוגן, אבל שימו לב לקרן שמשקיעה בחברות במינוף

תגובות

להוספת תגובה מזהה

לבחירת השם כנינוי קבוע

שם

הזינו שם שיוצג באתר

תגובה

משלוח תגובה מהווה הסכמה לתנאי השימוש של אתר TheMarker

שלחו

על סדר היום

הישראלים טובעים
בהלוואות: דוחים החזרים
ומשעבדים את הבית

חיסכון כשר: גם בחברה
החרדית עוברים למסלולי
S&P 500

לאחר ההודעה על הגדלת
היצוא וההשקעה בתשתית
בתמר: מניות הנפט והגז
זינקו

"השוק הישראלי זול כרגע,
אבל בטווח הארוך עדיף
להיחשף יותר לוול סטריט"

ייתכן שיש ממש עכשיו
הזדמנות בשוק המניות

בשיתוף אוניברסיטת תל
אביב

הצג עוד

דיוורים | מערכת | הנהלה | תנאי שימוש | רכשו מנוי |
ביטול מנוי | שאלות ותשובות | צרו קשר | פרסמו אצלנו |
הצהרת נגישות

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר האיכותי בישראל
© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ